Проект!

МОТИВИ

към проект на Закон за изменение и допълнение на Закона за водите

Регламент (ЕС) 2020/741 на Европейския Парламент и на Съвета от 25 май 2020 г. относно минималните изисквания за повторно използване на водата (Регламента) е в сила от 26.06.2023 г. и установява минимални изисквания по отношение на качеството и мониторинга на водите, както и разпоредби относно управлението на риска при повторното използване на пречистени градски отпадъчни води за напояване в селското стопанство. За да се създадат условия за прилагането на Регламента е необходимо да се направят изменения в Закона за водите като се въведе разрешителен режим за повторно използване на вода, да се определят органите и компетентностите им при разрешаване и контрол на дейността, както и да се въведе система от санкции, приложими при нарушения на изискванията на Регламента.

В срок до 26 юни 2024 г., в съответствие с чл.15 от Регламента, държавите членки следва да уведомят Европейската комисия (ЕК) за въведената система от санкции, приложими при нарушение на разпоредбите на Регламента, които да бъдат ефективни, пропорционални и възпиращи, и да предприемат всички мерки, необходими за осигуряване на прилагането им.

За да изпълни тези задължения България, е необходимо да бъдат направени изменения в Закона за водите, които след приемането им и влизане в сила, могат да бъдат докладване на ЕК.

Разглеждане на проект на Закон за изменение и допълнение на Закона за водите (ЗИД на ЗВ) е включено в Плана за действие за 2024 г. с мерките, произтичащи от членството на Република България в Европейския съюз и в Законодателната програма на Министерския съвет за периода 1 януари - 30 юни 2024 г.

В резултат от работата на създадената със Заповед № РД-77/25.01.2024 г., (изменена със Заповед № РД-182/08.03.2024 г) на министъра на околната среда и водите междуведомствена работна група с участието на представители от Министерство на околната среда и водите (МОСВ), Министерство на регионалното развитие и благоустройството (МРРБ), Министерство на земеделието и храните (МЗХ) и

Министерство на здравеопазването (МЗ) и структури към тях е изготвен настоящия проект на ЗИД на ЗВ.

Отделно от изложеното, на заседание на Колегиума на МОСВ, проведено на 25.06.2024 г., е установена необходимостта за изменение на чл. 196, ал. 2 от ЗВ, с което изрично да бъде регламентирано в закона, че таксите, глобите и имуществените санкции по чл. 196, ал. 1, т. 1 и т. 5 от ЗВ, ведно със съответните лихви за забава, когато такива се дължат по закон, постъпват в Предприятието за управление на дейностите по опазване на околната среда (ПУДООС) чрез трансфер от бюджетните сметки на БД или на МОСВ. В настоящата редакция на чл. 196, ал. 2 от ЗВ е посочено, че таксите, глобите и имуществените санкции постъпват в ПУДООС чрез трансфер от бюджетните сметки на БД или МОСВ, но не и съответните лихви за забава, т.е. налице е определена законова празнота, която, с оглед осигуряване на стабилност и сигурност в разглежданите обществени отношения и избягване на необходимостта от тълкуване, следва да бъде преодоляна чрез изрично нормативно уреждане.

Със ЗИД на ЗВ се предлага и изменение и допълнение на Закона за опазване на околната среда с оглед определяне на компетентен орган, който с тарифа да определи размера на таксите за предоставяните услуги от акредитирани лаборатории на ИАОС. Съгласно разпоредбата на чл.1, ал.1 от Закона за държавните такси държавните такси се събират от органите на съдебната власт, от другите държавни органи и бюджетни организации в размери, определени с тарифи, одобрени от Министерския съвет, и постъпват в държавния бюджет, освен ако със закон е предвидено друго. В разпоредбата на чл. 4 са посочени случаите, в които се заплащат държавни такси, като в буква „о“ е предвидено, че държавни такси се заплащат за искания до държавни учреждения да извършат действия и услуги и за издаване на документи и дубликати. ИАОС предоставя услуги, свързани с лабораторно-аналитични дейности на физически и юридически лица.

Дейностите, осъществявани от лабораториите на Изпълнителната агенция по околна среда по своето естество представляват услуги, поради което за тяхното извършване е необходимо заплащане на съответна такса. В тази връзка е необходимо да бъде определен компетентния орган, който с тарифа определя размера на таксите за предоставяните услуги от акредитираните лаборатории на ИАОС.

Предвид Решение № 233/29.03.2024 г. на Министерския съвет, с което е приет План за намаляване на административната тежест, е необходимо в ЗВ и ЗООС заменяне на понятието „молба“ със „заявление“, както и „молители“ със „заявители“, с оглед прецизиране на понятията.

Основните цели, които се поставят с приемането на ЗИД на ЗВ са:

- Въвеждане на разрешителен режим за повторното използване на вода, механизми за контрол и установяване на система от санкции, приложими при нарушение на разпоредби на Регламент (ЕС) 2020/741 на Европейския Парламент и на Съвета от 25 май 2020 г. относно минималните изисквания за повторно използване на водата, и осигуряване на прилагането с цел нотификация на ЕК, в срок до 26.06.2024 г.;

- Изпълнение на мярка № 160 Заменяне на понятието „молба“ със „заявление“ и „молители“ със „заявители“, мярка № 161 Заменяне на понятието „молба“ със „заявление“ и мярка № 164 относно чл. 68б и 68в ЗООС заменяне на понятието „молба“ със „заявление“ от Плана за намаляване на административната тежест, приет с Решение № 233/29.03.2024 г. на Министерския съвет;

- Прецизиране на текста на чл.21, чл.194а, чл. 196, ал. 2 и на § 1, ал.1, т. 17 от ДР от Закона за водите с цел избягване на възможности за тълкуване;

- Отмяна на неприложими разпоредби по чл. 135, ал.1, т.8 и ал.3, чл. 155, ал.1, т.9, чл. 187, ал.2, т.1 и т.2, в съответствие с отмяната на Директива 79/923/ЕИО и Директива 2006/113/ЕО и с цел съгласуваност с Рамковата директива за водите 2000/60/ЕО, в т.ч. измененията от 2013 г. и 2014 г.;

- Определяне на компетентен орган, който да определи таксите за предоставяните услуги от акредитираните лаборатории на ИАОС.

Очакваните резултати от приемането на ЗИД на ЗВ са:

- създаване на условия за прилагането на Регламента относно минималните изисквания за повторно използване на водата и изпълнение на задължението на България, съгласно чл. 15 от Регламента, да уведоми Европейската комисия (ЕК) за въведената система от санкции, приложими при нарушение на разпоредбите на Регламента и да предприемат всички мерки, необходими за осигуряване на прилагането им. С предложените изменения на ЗВ се въвежда издаването на разрешителни за повторното използване на водите за напояване, съгласно Регламента, като компетентни органи за издаване на разрешителните са Басейновите дирекции, въз основа представен План за управление на риска от повторното използване на водата от кандидата за разрешително. Контролът и налагането на санкции при нарушения на изискванията ще се осъществява от Регионалните инспекции по околната среда и водите и от органите на МЗХ. Органите на МЗХ ще организират информационни и осведомителни кампании.

- Отразяване на мерки № 160, № 161 и № 164, съгласно План за намаляване на административната тежест, приет с Решение № 233/29.03.2024 г. на Министерския съвет и избягване на неясноти и неточности по прилагането на чл.21, чл.194а и в § 1, ал.1, т. 17 от ДР от Закона за водите, както и за чл. 135, ал.1, т.8 и ал.3, чл. 155, ал.1, т.9, чл. 187, ал.2, т.1 и т.2 от Закона за водите;

- Изрично указване на реда и начина за движение на паричните средства, постъпили в басейновите дирекции и представляващи лихви за забава, начислени върху такси и имуществени санкции по ЗВ.

- С предложените промени ще се определи изпълнителния директор като компетентен орган, който да определи размера на таксите за предоставяните услуги от акредитираните лаборатории на ИАОС, както и ще се увеличи събираемостта по бюджета на Министерството на околната среда и водите.

С предложения проект на акт **не се очаква въздействие върху държавния бюджет**.

Приемането на ЗИД на ЗВ няма пряка административна тежест за всички физически и юридически лица, а би се отразил само на лицата, имащи стопански интерес към осъществяване на дейността по повторно използване на водата за напояване. Предвиждат се административни и други разходи по изготвяне на документи за издаване на разрешителни, осъществяване на мониторинг и др., свързани с осъществяване на дейността по повторно използване на водата за напояване.